

Thái Bình Dương sôi động

Tác Giả-: Quỳnh Chi, phóng viên RFA
Thứ Ba, 29 Tháng 11 Năm 2011 12:55

Hoa Kỳ vừa đã có sự động ý của Úc triển khai thêm 2500 thủy quân lục chiến tới Darwin.

Hội đồng này không nằm ngoài kế hoạch triển khai Châu Á của Hoa Kỳ.

RFA graphic-map Australia Gov.

Vị trí căn cứ Darwin ở Australia

Liệu việc này có gây thêm căng thẳng trong khu vực? Và việc này tác động như thế nào đến Việt Nam? Sau đây là cuộc trao đổi giữa Quỳnh Chi và giáo sư Nguyễn Mạnh Hùng, hiện công tác tại khoa Quan hệ Quốc tế trường đại học George Mason, Hoa Kỳ.

Thủ tướng Thái Bình Dương

Quỳnh Chi: Thủ tướng, Hoa Kỳ hiện đang chuyển trọng tâm của mình vào Châu Á, ông có nhận xét chung nào về tình hình của khu vực này hiện tại và thời gian gần đây không?

GS Nguyễn Mạnh Hùng: Thời gian gần đây thì chúng ta thấy có một loạt những diễn biến quan trọng của các nhà lãnh đạo Mỹ, người ta nói là Hoa Kỳ chuyển trọng tâm vào Châu Á. Ông Obama dùng cụm “quay lại”, “trở về” Á Châu. Trước hết, chúng ta thấy bà Clinton có bài “America's Pacific Century”. Đó là những những người nói là Hoa Kỳ sẽ không còn như những năm trước, và những những của Trung Quốc lên cao, những những của Hoa Kỳ đi xuống, thì bà nói là “Không. Chúng tôi xem cái thế kỷ này, trong cái Thái Bình Dương chúng tôi đóng vai trò rất quan trọng”.

Đến khi ông Bộ trưởng Quốc phòng Leon Panetta đi thăm Á Châu, khi sang Nhật ông ta hẳn có gì quân Mỹ ở đây không thì ông nói Hoa Kỳ coi cái vùng này rất quan trọng. Ông Panetta cũng coi là rất quan trọng vấn đề an ninh hàng hải, và ông nói quân đội Mỹ vẫn đóng ở đây. Rồi cái bài diễn văn mà nhứt của ông Obama, mà tôi lo lắng diễn văn tại Hawaii sang đến bên Úc

Tổng thống Hoa Kỳ Barack Obama duyệt hàng quân danh dự khi đến Úc. 16/11/2011. AFP

Châu thì cũng nói rằng ông quy định dù cho Quốc Hội có t gia giảm ngân sách thì vẫn để đó cũng không ảnh hưởng gì đến số tăng cường hiện diện quân sự của Hoa Kỳ ở vùng Châu Á.

Vậy thì trong vài tháng nay chúng ta đã thấy rõ là chính quyền nhà lãnh đạo cao cấp nhất bên ngoài giao, quốc phòng và tổng thống đều nói đến sự trở lại của Hoa Kỳ ở Á Châu và cam kết là sẽ có mặt ở đây như là một cường quốc Thái Bình Dương. Thì đó là một chuyển biến rất là quan trọng.

dù cho Quốc Hội có t gia giảm ngân sách thì vẫn để đó cũng không ảnh hưởng gì đến số tăng cường hiện diện quân sự của Hoa Kỳ ở vùng Châu Á.

Tổng thống Obama

Quỳnh Chi: Đúng vậy, như vậy là không còn nghi ngờ gì nữa, trong những năm đến thì vùng Châu Á-Thái Bình Dương sẽ là vùng trọng tâm của thế giới, nhưng mà không biết là trong quá khứ thì khu vực này đã trở thành cái trọng tâm của quốc tế chưa ?

GS Nguyễn Mạnh Hùng: Trước kia thì vùng đó là trọng tâm quốc tế của sự tranh chấp, thì

nhật là xoay quanh cuộc chiến tranh Việt Nam. Lần này thì khác hẳn. Lần này nó so với thập niên 1960, thập kỷ 21 này, trước kia vào thập kỷ 1990 thì người ta đã nói đến “kỳ nguyên Á Châu” khi đó cấp độ của Châu Á, sau đó đến năm 1997 thì cuộc khủng hoảng tài chính nó đẩy mạnh các quốc gia trong vùng xuống vực thẳm của cuộc khủng hoảng kinh tế - tài chính thì người ta không còn nói đến cái “thập kỷ Thái Bình Dương” nữa.

Nhưng gần đây chúng ta thấy bởi vì sự tăng mạnh của Trung Quốc, so với Châu Âu một cách đáng kể thì có rất nhiều vấn đề, nhất là sau cuộc khủng hoảng tài chính năm 2008 người ta thấy Á Châu vẫn giữ được một mức độ tăng trưởng nào đó thì người ta cho rằng đây là cái trung tâm phát triển của thế giới. Và nhờ vậy dĩ nhiên với nước Mỹ thì họ nghĩ rằng nếu quay về Á Châu thì phải đạt được 2 mức tiêu, thứ nhất là mức tiêu kinh tế và thứ hai là mức tiêu chính trị và quân sự.

Trans-Pacific Partnership

Với kinh tế bên Âu Châu có nhiều vấn đề lâu và còn lâu lắm mới giải quyết được, thì nhờ vậy nước Mỹ muốn quay lại Á Châu

Tàu sân bay Mỹ USS George Washington dẫn đầu một đoàn tàu di động hàng không tên lửa trong cuộc tập trận quân sự ở Thái Bình Dương tháng 12, 2010. AFP

đều buôn bán mà họ giải tách mình ra khỏi những nền hàng có thể giải là tại họ ở Âu Châu, mà Á Châu là một trung tâm phát triển thì Mỹ có thể phát triển nhờ xuất cảng sang Á Châu.

Vì thế cho nên một biện pháp của chính quyền Obama là cái Trans-Pacific Partnership (TPP). Thế thì cái TPP này họ nghĩ ra là phải có luật chi rõ ràng và được áp dụng là phải thi hành cho

không phải cái kiểu WTO mà mình có thể bắt đầu đi. Vì thế cho nên Mỹ báo là đi với Trung Quốc chúng tôi không lo ngại ông ra ngoài ông vào thì chúng tôi cũng chấp với ông nhưng phải có luật lệ ràng buộc.

Cái TPP này đã được thông qua mấy năm nay rồi nhưng vẫn còn trong bàn thảo thôi, nhưng bây giờ chúng ta thấy là có một số quốc gia khác cũng bắt đầu quan tâm tới cái TPP này, nhất là cái với ông Obama đi đến hội nghị APEC ở Hawaii thì chúng ta thấy có Canada, Mexico cũng bắt đầu nói là quan tâm đến vấn đề đó, tức là nói tóm lại là bắt đầu lòng cái TPP này và bắt đầu thảo luận.

Thì thì chúng ta thấy như vậy nên Mỹ, Canada, Mexico là 3 nước thuộc khối NAFTA (North American Free Trade Agreement – Khu vực mậu dịch tự do Bắc Mỹ) cùng tham gia vào TPP thì có 2 điểm xảy ra.

Thứ nhất là cái thế của TPP sẽ tăng lên vì các quốc gia Bắc Mỹ sẽ như hàng rào ưu đãi, và thứ hai là bắt đầu có một cái khối gọi là khối mậu dịch tự do sang bên này thì rõ ràng là như thế, thì nếu vì cái đó mà thành thì đó là một khối khá lớn để cạnh tranh với những khối khác.

Nói với APEC thì khối này hãy còn lỏng lẻo lắm, một là về phạm vi địa chính trị, còn về phạm vi địa chính trị và quân sự thì việc lập căn cứ Mỹ ở Darwin (Úc Châu) sẽ là căn cứ Mỹ đầu tiên khi chiến tranh Việt Nam chấm dứt.

Nhưng lại là khi chiến tranh Việt Nam chấm dứt thì có một loạt căn cứ Mỹ bị giới thiệu như ở bên Phi Luật Tân, ngay cả căn cứ không quân Utapao ở Thái Lan (thực ra căn cứ này là căn cứ không quân của Thái Lan được Mỹ sử dụng như một phòng thí nghiệm để thả bom trong khu vực Indochina - Đông Dương), thì thì Mỹ đã có những căn cứ đó nhưng mà sau chiến tranh Việt Nam thì Mỹ rút hết.

Cho nên bây giờ thì đây là lần đầu tiên chúng ta thấy có một căn cứ mới của Mỹ ở gần Đông Nam Á hiện, còn các căn cứ kia thì ở Bắc Á (Nhật Bản và Nam Hàn), thì bây giờ ở gần Đông Nam Á hiện.

G&n đây B&c Kinh có thái đ& hung hăng quá, thành ra Úc bây giờ phải quy&t đ&nh rõ r&t, và Úc bây giờ phải ch&n r&i là phải đ&ng vào liên minh c&a M&.

GS Nguy&n M&nh Hùng

Và đi&u quan trọng mà tôi nghĩ là chính sách ngo&i giao c&a Úc t& x&a v&n c& “ch&i n&&c đôi”, nh& t& khi M& rút đi thì Úc mu&n t& mình là m&t ph&n c&a Châu Á. Th& nh&ng chúng ta thấy trong nh&ng năm g&n đây thì Trung Qu&c m&nh quá và B&c Kinh có thái đ& hung hăng quá, thành ra Úc bây giờ phải quy&t đ&nh rõ r&t, và Úc bây giờ phải ch&n r&i là phải đ&ng vào liên minh c&a M&.

Vai trò c&a M& t&i Á Châu

Qu&nh Chi: Ông v&a m&i nh&c đ&n vi&c Úc đã đ&ng ý cho Hoa K& tri&n khai kho&ng 2500 quân & Úc và đang có d&lu&n cho r&ng vi&c này có th& t&o nên căng th&ng trong khu v&c. Ông có ý ki&n gì v& bình lu&n này không & ?

GS Nguy&n M&nh Hùng: Cái vi&c tăng lên 2500 quân thì cũng còn lâu m&i gi&i quy&t. Sang năm t&i thì cũng m&i ch& có 250 quân thôi, t&c là nó có tính cách bi&u t&&ng thôi, ch& ch&a đ&n giai đ&n 2500 quân nh& ng&&i ta nghĩ. Nh&ng mà 2500 quân thì cũng còn quá nh& so v&i căn c& Utapao ngày x&a, thành ra nh& v&y tôi không nghĩ nó là ch& đ&u đ& cho M& nói là “Chúng tôi có căn c& và chúng tôi có s& hi&n di&n & vùng Đông Nam Á này”.

Th& còn v&n đ& đ&t ra M& v&n nói là “Chúng tôi

Giáo s& Nguy&n M&nh Hùng, hi&n công tác t&i khoa Quan h& Qu&c t& tr&&ng đ&i h&c George

Mason, Hoa Kỳ. RFA

không có ý định gì vậy Trung Quốc cả". Về phần Trung Quốc, dĩ nhiên là họ phải phải nói. Thế nhưng dĩ đã sẽ các quốc gia ở Châu Á, theo tôi nghĩ, họ đang họ sẽ hiện diện của Mỹ.

Cho nên, nó tùy thuộc vào thái độ của Trung Quốc. Tuy nhiên, tôi nghĩ là cái này có lẽ nó sẽ làm gì mà bắt căng thẳng họ ở Trung Quốc sẽ có thái độ thế nhưng dĩ mà tôi nghĩ là Trung Quốc sẽ bắt hiện diện hung hăng họ.

Sẽ hiện diện quân đội Hoa Kỳ tỏ ra sẽ ở trong vùng. Tôi nghĩ về phần họ hiện diện ở đó thì nó có lẽ là bởi vì một phần nào nó cũng làm cho Trung Quốc bắt thái độ hiện diện hung hăng đi và gì mà hiện diện có thể gây ra căng thẳng.

Quỳnh Chi: Dẫu vậy, nhân viên ông vừa nói đến một số nước ở Á Châu đang ý với quy tắc này của Hoa Kỳ thì xin phép cho Quỳnh Chi được trình bày thêm. Theo như báo chí của buổi sáng hôm nay thì có một số hiện tượng khác nhau, thí dụ như Philippines, phía Úc và phía Hoa Kỳ là hoàn toàn ngược lại với việc này, trong khi đó thì Singapore, Indonesia và Trung Quốc lên tiếng dè dặt với vấn đề này. Vậy không biết liệu việc này có tỏ ra sẽ phân cực trong các nước ở Á Châu không?

GS Nguyễn Mạnh Hùng: Tôi không nghĩ như thế bởi vì thế nhất là Singapore, chính sách ngoại giao của nước này rất là thế tục, không có tính cách ý thức hệ gì cả. Singapore từ lâu vẫn nói là Trung Quốc và Mỹ không nên đánh nhau, nhưng mặt khác Singapore vẫn để phòng Trung Quốc vì thế nước này đã để cho tàu chiến của Hoa Kỳ đến neo ở hải cảng Singapore rồi, và nước này liên hệ quân sự với Mỹ rất là chặt chẽ rồi.

Cho nên tôi nghĩ hiện tượng tuyên bố đó của Singapore chỉ là một lời nói ngoại giao thôi chứ trong lòng thì cũng muốn như vậy (muốn Mỹ lập căn cứ quân sự ở Úc) nhưng mà không muốn xảy ra để ng dễ thôi, song rất muốn có sự hiện diện của Mỹ.

Quỳnh Chi: Thế thì việc triển khai quân sự này của Hoa Kỳ ở Úc có lẽ hay hơn như thế nào dĩ

vì thế nhất là quốc tế, và thế hai là đối với Việt Nam, thưa ông?

GS Nguyễn Mạnh Hùng: Tôi nghĩ nó rất là có lợi cho sự ổn định khu vực đó, kể cả Trung Quốc cũng công nhận là sự hiện

Bà Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton thăm hàng không mẫu hạm Fitzgerald hiện đang ghé thăm Philippines. AFP

diện quân đội Hoa Kỳ tỏ ra sự ổn định trong vùng. Tôi nghĩ với phương diện đó thì nó có lợi là bởi vì mặt phía nào nó cũng làm cho Trung Quốc bớt thái độ hiếu chiến hung hăng đi và giảm nhu cầu chuyển có thể gây ra căng thẳng về sau này. Tôi nghĩ phần lớn đó là lợi hơn là hại.

Quỳnh Chi: Về phía Việt Nam thì cũng góp phần nào đó giảm bớt cái sự gọi là hung hãn của Trung Quốc?

GS Nguyễn Mạnh Hùng: Việt Nam thì dĩ nhiên cũng là đang giảm bớt thôi. Thế nhưng mà Việt Nam, theo tôi, vì cái quy định của luật pháp dĩ nhiên là muốn có sự hiện diện của Mỹ rồi, bởi vì chỉ có Mỹ mới là đối tác quan trọng nhất và thực tiễn nhất thôi; còn những hợp tác khác như là ASEAN thì không phải là đối tác của Trung Quốc.

Quỳnh Chi: Xin phép cho Quỳnh Chi được nhắc là cũng đang quên rằng Việt Nam luôn luôn không muốn lôi cuốn vào mặt quốc gia nào khác. Không biết cái việc mình muốn có sự hiện diện của Mỹ ở khu vực này thì có phải là gây nên sự lôi cuốn của mình hay không, thưa ông?

GS Nguyễn Mạnh Hùng: Tôi không thấy đi vào mặt liên minh nào là lôi cuốn. Việt Nam với Mỹ đi vào liên minh quân sự thì còn xa lắm, nhưng mà sự thật quan trọng nhất là

l& thu&c. Bao nhiêu các n&&c khác, ngay c& n&&c Pháp và n&&c M& trong th&i De Gaule thì cũng đ&c l&p l&m ch& có l& thu&c đâu. Thành ra cái vi&c liên h& quân s& v&i n&&c khác thì không có ph&i là mình m&t đi s& đ&c l&p c&a mình.

Qu&nh Chi: M&t câu h&i cu&i, th&a ông. Tr& l&i vi&c Hoa K& tri&n khai 2500 quân & Úc, ông có cho r&ng vi&c này làm cho Trung Qu&c tăng c&&ng kh& năng quân s& c&a mình không, và li&u vi&c này có th& gây nên cu&c ch&y đưa vũ trang trong khu v&c không & ?

GS Nguy&n M&nh Hùng: Tôi nghĩ vi&c ch&y đưa vũ trang thì đã x&y ra r&i. Th& còn đi&m th& hai thì tôi nghĩ là &nh h&&ng r&t ít b&i Trung Qu&c đ&&ng có ch&&ng trình hi&n đ&i hóa quân đ&i thì h& ti&p t&c ch& không có b& đâu, thành ra tôi không nghĩ là nó có &nh h&&ng b&i vì chuy&n đó đã x&y ra r&i.

Qu&nh Chi: Có nghĩa là Trung Qu&c v&n đang tăng c&&ng quân s& ?

GS Nguy&n M&nh Hùng: Vâng. Ch&c ch&n. H& ti&p t&c tăng c&&ng quân s& và ti&p t&c thi hành nh&ng chính sách c&a h& trong vùng Đông Nam Á. S& hi&n di&n quân s& c&a Hoa K& và s& cam k&t c&a Hoa K& có th& - tôi nói là “có th&” thôi- có th& t&o ra m&t th& quân binh nào đó thu&n l&i cho các n&&c bé, b&i khi mà có s& quân binh quy&n l&c thì các n&&c bé th& đ&&c.

Qu&nh Chi: M&t l&n n&a, xin cảm &n GS Nguy&n M&nh Hùng.